

Turvallisesti yhdessä – paikallisen rikosentorjuntatyö ja rikosentorjunnan kustannusvaikutukset

Rikksentorjuntaneuvosto

Rikksentorjuntaneuvosto on oikeusministeriön yhteydessä toimiva valtioneuvoston asiantuntija- ja yhteistyöelin, joka suunnittelee ja toteuttaa toimia rikollisuuden ehkäisemiseksi. Tavoitteena on rikoksista aiheutuvien haittojen vähentäminen ja turvallisuuden edistäminen.

Tietoa rikosten ehkäisystä

Rikksentorjunta.fi
-nettisivut

Tietoa mm.
rikollisuudesta,
rikosten ehkäisystä
ja neuvoston
toiminnasta

The screenshot shows the homepage of the Rikksentorjuntaneuvosto (National Crime Prevention Council). The website has a teal header with the logo and name. Below the header is a navigation menu with links: Etusivu, Ajankohdasta, Neuvosto, Rikksentorjunta, Paikallinen toiminta, Hyvät käytännöt, Julkaisut, and Yhteistyöt. The main content area is divided into several sections:

- Oikopolut:** Turvallisuuskoalitit, Avustukset, Rikksentorjunnan arviointitilauksen toteutus.
- Kansallinen rikksentorjuntajärjestelmä 2016-2020:** A highlighted orange box.
- Nyt esillä:** A section with a small image and text: "Rikksentorjuntaneuvosto on julkaisut ikäännyneille turvaohjeet siitä, miten voi vähentää rikosten uhaksi joutumisen riskiä. Tilaa ilmainen oppaasi! Neuvosto on lisäksi antanut suositukset ikäännyneiden turvallisuuden edistämiseksi. Tutustu myös rikksentorjuntajärjestelmän 2016 hankkeisiin ikäännyneiden turvallisuuden parantamisesta."
- Uutisia:** A list of news items with dates and titles, such as "Rikksentorjunnan uutiskirje 7/2016", "Haasteen 4/2016 teemana maahanmuutto", "Oikeustilassa: Rikosten torjunta on jokaisen asia", etc.
- Right sidebar:** Includes a search bar, a "Seuraa meitä Twitterissä" button, "Neuvoston muita verkkopalveluja" (with links to Turvallisuusoppaaitteu and Väkkölan vähenemisen), a "HAASTE" section with a "Lataa" button, and "RSS" links for "Euroopan rikksentorjuntaverkosto" and "RTN:n uutisia".

Tietoa rikosten ehkäisystä

Haaste-lehti

Tietoa kriminaalipolitiikasta ja rikosentorjunnasta

Twitter:
[@rtneuvosto](https://twitter.com/rtneuvosto)

Mitä rikksentorjunta on?

Rikksentorjunnaksi luetaan kaikki rikosten ehkäisyyn ja rikksentorjuntatyöhön sisältyvät toimet, joilla:

- **ehkäistään ja vähennetään rikoksia**
- **ehkäistään ja vähennetään rikoksista aiheutuvia haittoja**
- **ehkäistään ja vähennetään rikoksen tekemisen ja uhriksi joutumisen riskiä**
- **vähennetään rikoksen pelkoa ja lisätään turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta.**

Miten rikoksia voidaan vähentää ja ehkäistä

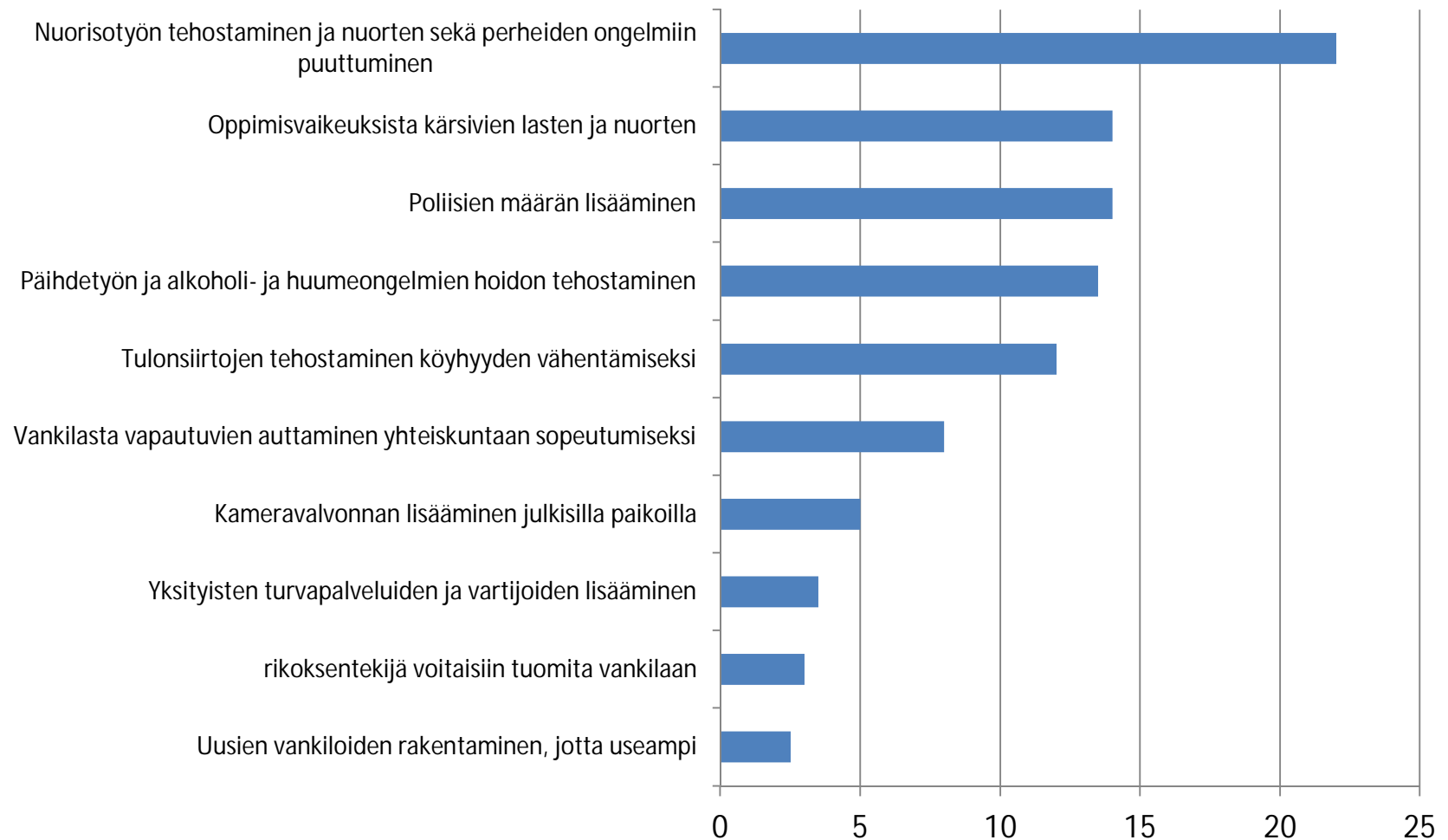
A. Vaikuttamalla rikosten tekoympäristöön:

- **Rikosten tilannetorjunta:** esimerkiksi turvakamerat, omaisuuden merkitseminen, alkolukot
- **Rakennetun ympäristön suunnittelu (ja ylläpito):** esimerkiksi lisäämällä viihtyisyyttä ja valaistusta, korjaamalla rikotut ikkunat

B. Vaikuttamalla (rikoksen)tekijään: syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ehkäisy

- **Kasvu ympäristö ja –olosuhteet, tiedon lisääminen:** esimerkiksi koulutus, päihde- ja mielenterveystyö, vanhempien tukeminen neuvolassa
- **Yhteisötyö;** lisäämällä yhteenkuuluvuuden tunnetta, parantamalla mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon, parantamalla heikompien yhteisöjen ja asuinalueiden hyvinvointiresursseja ja palveluja

Miten kansalaiset jakaisivat kuvitellun 100 miljoonan euron määrärahan eri rikostorjunnan keinojen kesken, miljoonaa euroa (N=1 251).

Lähde: Kääriäinen 2017; Seitsemän rikostapausta

”Turvallisesti yhdessä”

Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuutta ja turvallisuuden tunnetta, vähentää rikoksen uhriksi joutumisen riskiä ja rikoksista aiheutuvia haittoja.

Rikksentorjuntaohjelman tavoitteet:

1. Selkeytetään rikosten ehkäisyn kytkeytyminen kunnan muihin suunnitelmiin
2. Rikosten ehkäisyyn kytkeytyvän yhteistyön ja verkostoitumisen parantaminen viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa
3. Lisätään rikksentorjuntatyön osaamista paikallisella ja kansallisella tasolla
4. Edistetään asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen kuulemista rikosten ehkäisyn suunnittelussa
5. Kehitetään kansalaisten osallistumista ja vaikuttamiskeinoja rikosten ehkäisyssä ja koetun turvallisuuden edistämässä

Valmistelu

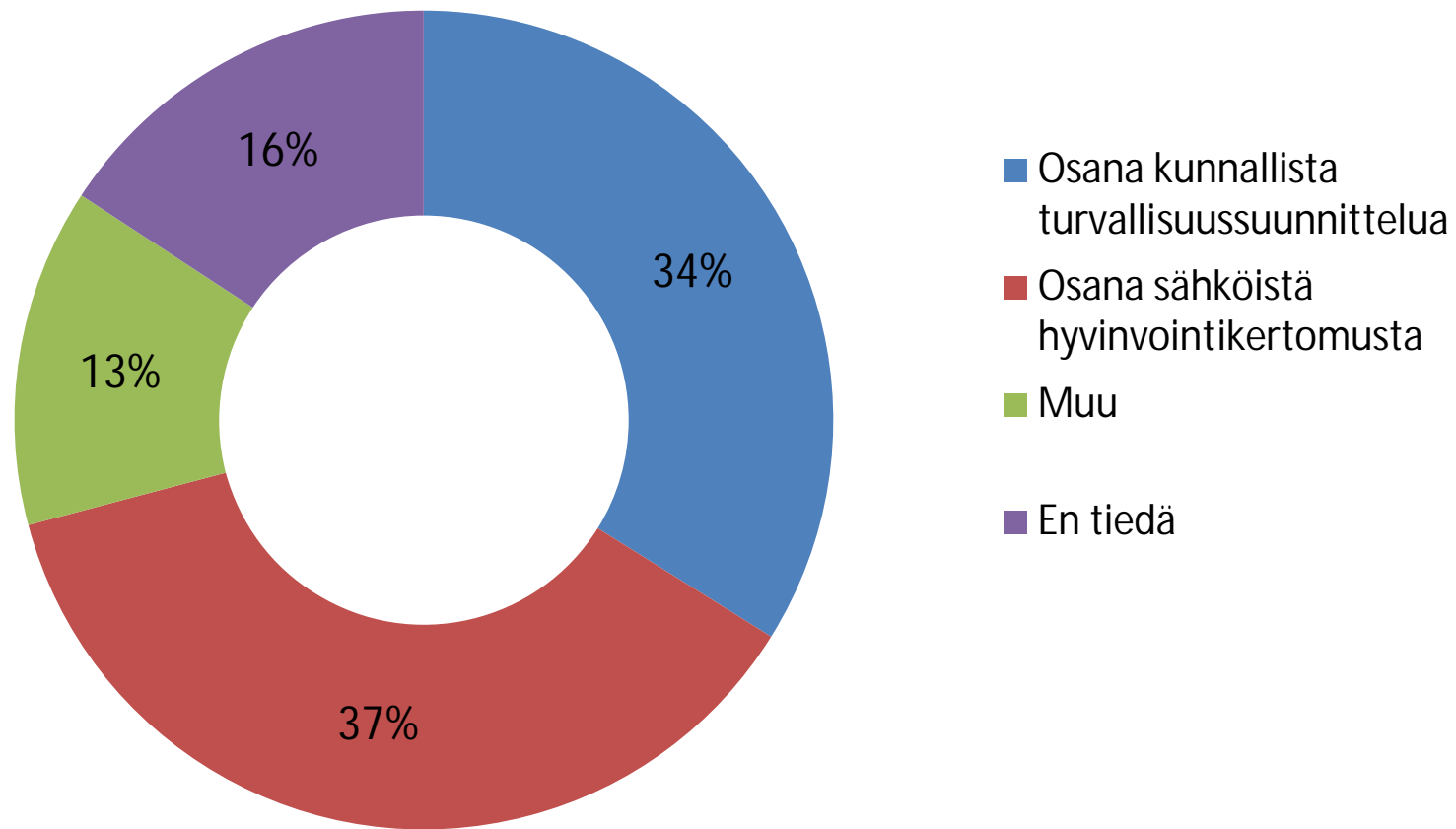
- Valtioneuvoston toimeksianto 10.9.2015
- Ohjelman toimenpiteet valmisteltiin yhdeksässä työpajassa eri puolilla Suomea
 - Kuusi työpajaa oli RTN sihteeristön koordinoimia rikksentorjuntatyötä tekeville (world café –menetelmällä) ja nuorille.
 - Kolme työpajaa toteutettiin yhteistyössä Setlementti ry:n kanssa (hyvä naapuruus ja turvapaikanhakijoiden ja asukkaiden yhteistoiminnan lisääminen)
- Valmistelusta vastasi RTN:n paikallisen rikksentorjuntatyön jaosto
- RTN hyväksyi ohjelman 16.6.2016
- Lausuntokierros Lausuntopalvelu.fi:n kautta 19.8.2016; vajaat 40 lausuntoa kunnista
- Valtioneuvoston periaatepäätös 24.11.2016

1. Rikosten ehkäisyn kytkeytyminen kunnan muihin suunnitelmiin

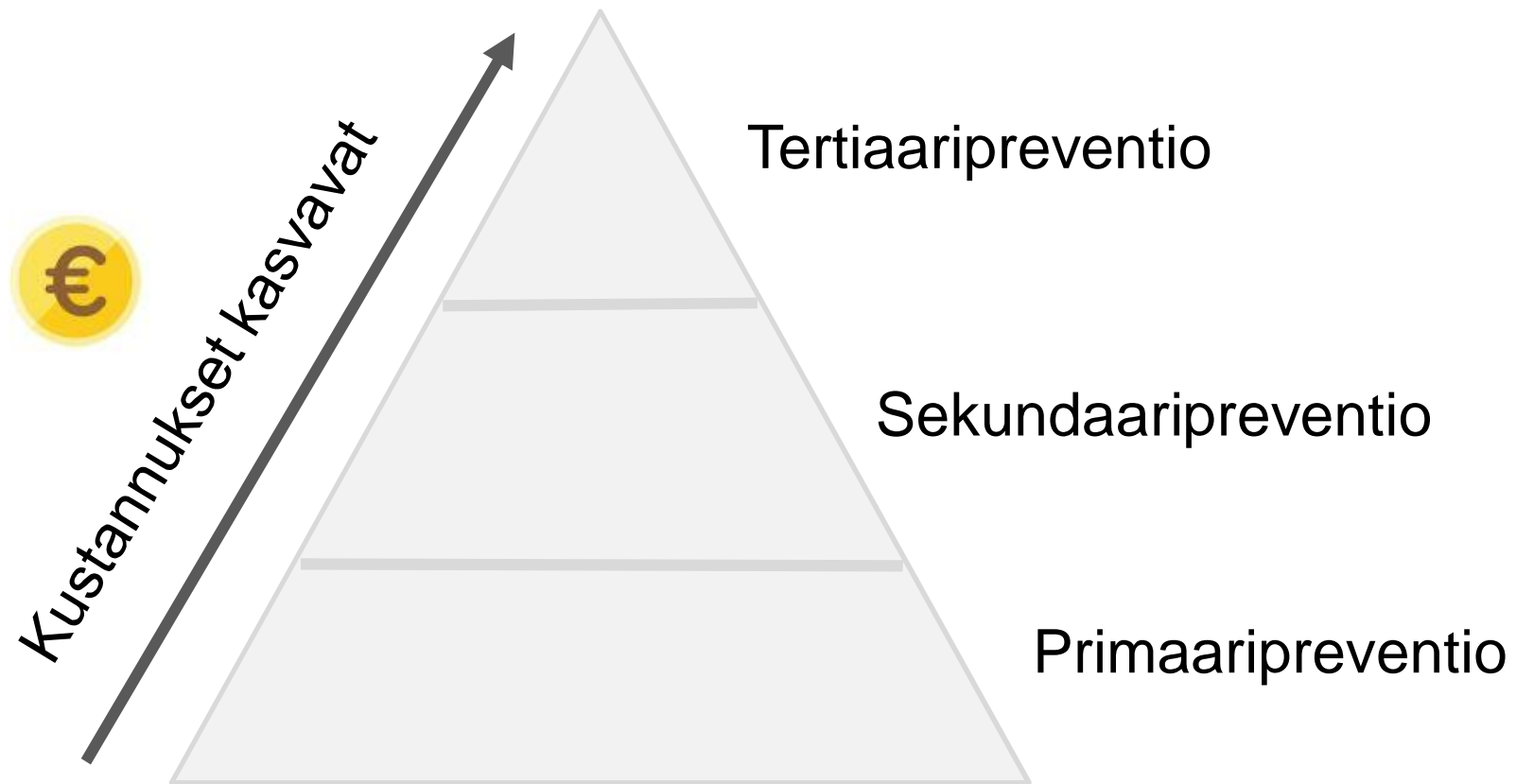
- Sisällytetään rikosten ehkäisy kunnan strategiaan ja hyvinvointi- ja turvallisuustyöhön, jolloin voidaan varmistaa rikosentorjuntatoimien toteutuminen paikallisella tasolla eri hallinnonalojen yhteistyönä (mm. sosiaali-, terveys-, nuoriso-, pelastus-, kaavoitus- ja tekninen toimi, rakennusvalvonta ja poliisi).
- Turvallisuusvaikutusten arviointiin luodaan muistilista. Muistilistan avulla arvioidaan rikosten ehkäisyn vaikutuksia kunnallisen päätöksenteon valmistelussa.
- Kehitetään sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreita siten, että saadaan alueellista tietoa rikollisuudesta ja hyvinvointi-indikaattoreista.
- Kehitetään keinoja arvioida, ovatko rikosten ehkäisyn toimet kustannustehokkaita.

Lehti, Martti (2017). Rikosentorjunnan kannattavuus: alustava systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Miten rikosten ehkäisyä toteutetaan kunnassasi tällä hetkellä, % (n=127).

Rikksentorjunnan tasot

Rikksentorjunnan kustannushyöty

- Rikksentorjunnan tavoitteena on vähentää rikollisuutta ja lisätä kansalaisten turvallisuutta.
- Rikollisuuden yhteiskunnalliset kustannukset Suomessa vähintään 13 miljardia euroa (kontrollijärjestelmä 1,7 mrd € ja rikosten seurauksien kustannukset ; omaisuusvahingot, tulon- ja veron menetykset, vakuutukset, turvallisuuspalvelut 11 mrd €).
- Erilaisten toimien ja ohjelmien lisääntyessä on tärkeää, että niiden vaikuttavuutta ja taloudellista kannattavuutta: tuottaako torjunta enemmän hyötyjä kuin se maksaa?
- Kuntien sosiaali- ja terveystalveluissa ja järjestöjen toimesta tehtävä rikosten ehkäisy säästää korjaavien, kalliiden toimenpiteiden kustannuksia, mutta tulokset hitaammin todennettavissa.
- Tilannetorjunnan edut havaittavissa nopeammin.

Rikoksentorjunnan kustannushyöty

- Kansainvälisiä kannattavuusarviointeja paljon ja niiden pohjana olevien vaikuttavuusarviointien näyttötasot ovat korkeita; pohjoismaisia arviointeja vähän ja perustuvat usein matalaan näyttötasoon.
- Valtaosa tarkastelee yksilön kehitystä tukevia torjuntatoimenpiteitä; erityisen kannattavia ovat lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa riskiryhmien lapsille suunnatut toimenpiteet.
- Tilannetorjuntaa, yhteisöperustaista tai viranomaiskontrollin kautta toteutuvaa torjuntaa käsittelevää tutkimusta on vähemmän.
- Kannattavuusarvioinnin tulosten yleistettävyyteen maasta toiseen suhtauduttava varoen :
 - tulokset ovat yhteiskuntasidonnaisia,
 - säästöt riippuvat keskeisesti yhteiskunnan rikosseuraamusjärjestelmän, terveydenhuoltojärjestelmän ja sosiaalipoliittisen järjestelmän piirteistä,
 - kustannusten ja hyötyjen laskentatavat vaihtelevat, erityisesti aineettomien ja epäsuorien säästöjen laskentaperusteet.

Esimerkkejä kannattavista rikosentorjuntatoimenpiteistä

1. Varhainen puuttuminen; esikouluikäisille suunnatut oppimishjelmat ja kognitiivis-behavioristiset ohjelmat;
 - Perry-ohjelma; koeryhmä 3-4-vuotiaat; sosiaalis-kognitiivisten taitojen oppiminen; ohjelmaan osallistuminen vähensi rikollisuutta 40. ikävuoteen mennessä 88 %, huumerikoksia 14 % koe-/ 34 % vertaisryhmä, töissä 76 % koe-/62% vertaisryhmä, hyötysuhde 11-13
2. Tilannetorjunnan keinot; rikosentekoa vaikeuttavat ja valaistusta parantavat
 - Valaistuksen hyötysuhde 6,19 (jos valojen kestoikä 20v, hyötysuhde 120)
3. Yhteisöohjelmat; naapuruston yhteistoiminta, erilaiset naapurustojen valtuustot, joissa jäsenet päättävät alueen kehittämisestä (CTC) ja ympäristön parantamiseen kohdistuvat (BID).
 - BID; yhdessä alueen liike-elämän kanssa parannettiin ostoskeskuksen ympäristö (valvonta, vartiointi, vandalismin korjaus, parannettiin saniteettitiloja ja lisättiin roskikasia), hyötysuhde 19-21

Lähde: Wells, Farrington ja Govar 2016; Meta-analyysi, mukana 28 tutkimusta, joissa satunnaisesti valittu rikosryhmä ja kontrolliryhmä.

Suomalainen esimerkki; Ice Hearts

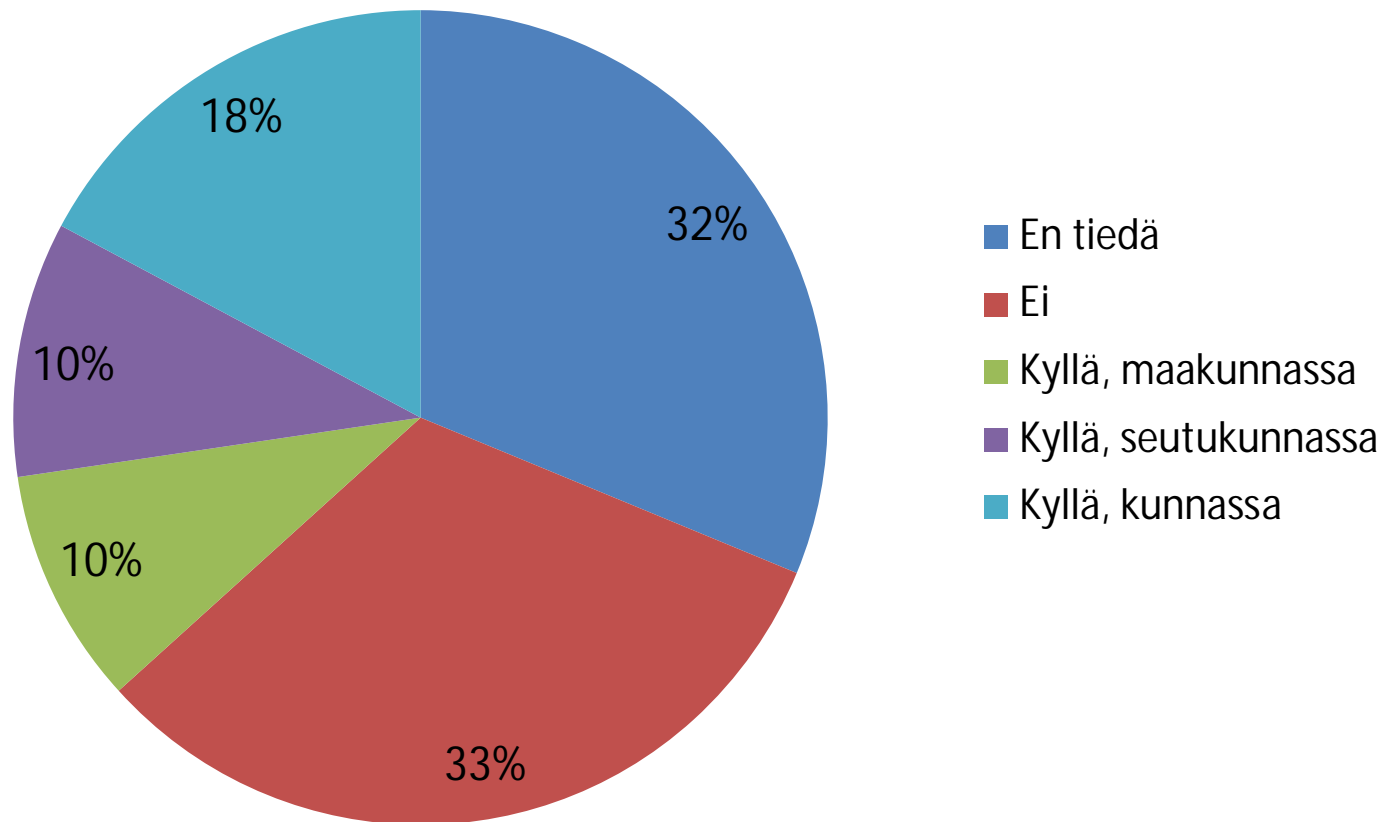
- Toiminnan tavoitteena on ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää sosiaalisia taitoja ja taata lapsille pitkäkestoinen turvallisen aikuisen läsnäolo läpi kasvun nivelvaiheiden.
- Ohjelman perusajatuksena on koota syrjäytymisuhan alla olevien lasten joukkue, johon kasvattaja sitoutuu 12 vuoden ajaksi.
- Toiminta alkaa poikien ollessa 6-vuotiaita ja päättyy täysi-ikäisyyden.
- Yhden Ice Hearts -joukkueen säästöt yhteiskunnalle 2,8 milj. euroa.
- Suurimmat säästöt alkavat syntyä vasta 10. toimintavuoden kohdalla.
- Laskelmassa huomioitu avo- ja sijaishuollon, psykiatrisen erikoissairaanhoidon ja erityisen tuen säästöt (0,857 milj.e) sekä NEET-nuoren saattaminen jatkokoulutukseen (1,9 milj.e) ja vähennetty toiminnan kustannukset (0,6 milj.e)

2. Yhteistyön ja verkostoitumisen parantaminen viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa

- Selkeytetään eri tasoilla toimivien viranomaisten roolit rikosten ehkäisyssä ja luodaan selkeät rakenteet rikosten ehkäisyyn paikallisella, aluehallinto- ja maakuntatasolla
- Paikallisiin (kunnat/seutukunnat) hyvinvointi- ja turvallisuusryhmiin sisällytetään rikosten ehkäisyn näkökulma.
- Jokaiseen kuntaan/seutukuntaan nimetään yhdyshenkilö tai koordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu rikosentorjunnan edistäminen ja koordinointi alueella. Tehtävä voidaan liittää osaksi laajempaa turvallisuustyötä. Selvitetään tarvetta myös valtakunnalliselle koordinaatioelimelle.

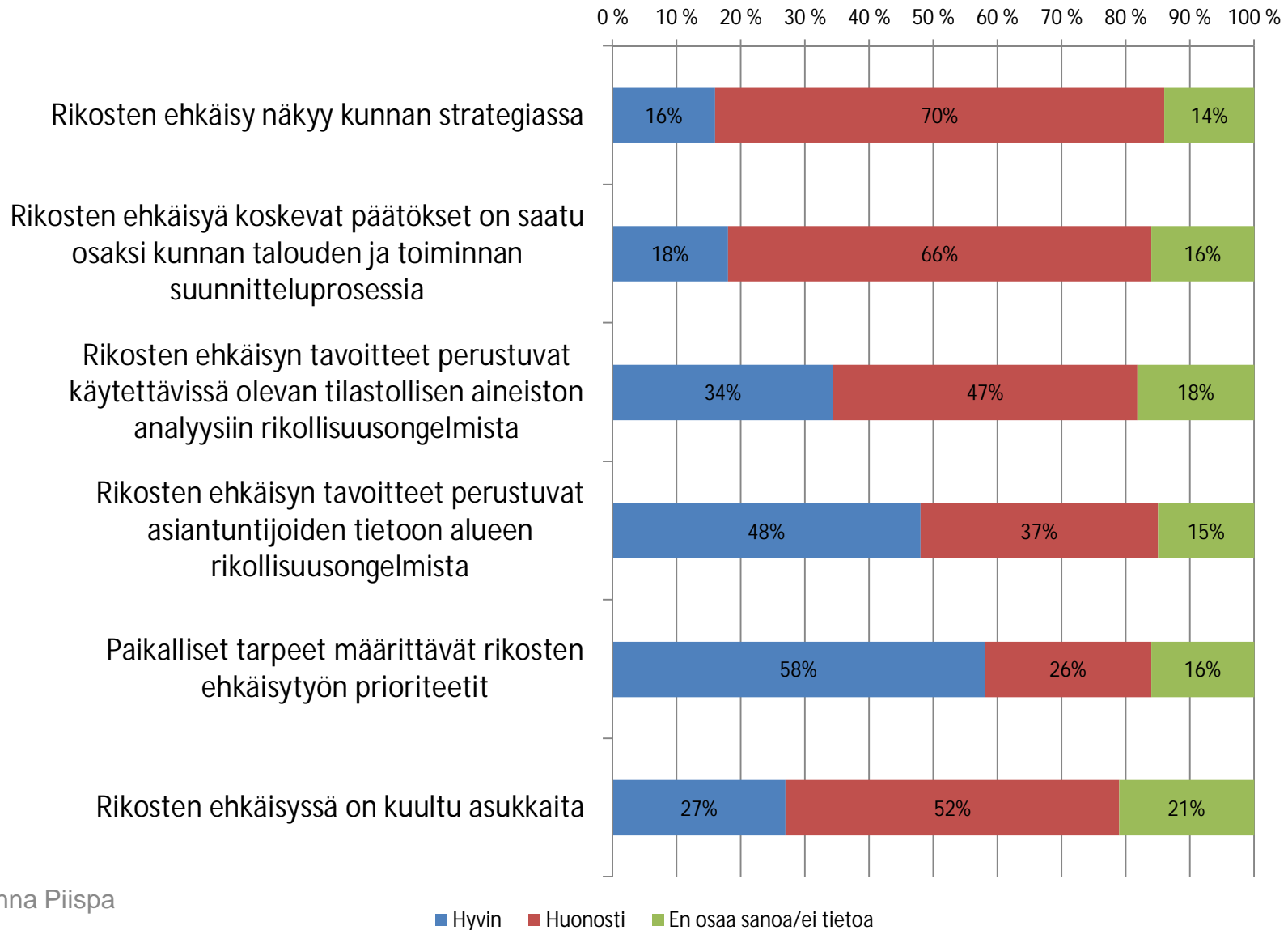
Onko kunnassasi, seutukunnassasi tai maakunnassasi työryhmä, jonka vastuulla on rikosten ehkäisy. (N=125)

3. Rikksentorjuntatyön osaamisen lisääminen

- Paikallisen rikksentorjuntatyön tulisi perustua tutkittuun tietoon; tunnistetaan paikalliset ongelmat ja analysoidaan taustalla olevat syyt ja suunnitellaan toimenpiteet
- Perustetaan työryhmä selvittämään tarvetta ja menetelmiä rikksentorjunnan koulutukselle yhteistyössä alan koulutusta antavien oppilaitosten ja yliopistojen kanssa.
- Varmistetaan, että kouluissa ja oppilaitoksissa opetetaan turvallisuuden edistämistä opetussuunnitelmien mukaisesti erityisesti yhteiskuntaopin ja terveystiedon opetuksen yhteydessä
- Tuotetaan oppimateriaalia rikksentorjunnasta kouluihin ja nuorisotoimeen kaikilla kotimaisilla kielillä.
- Rikksentorjuntaneuvosto kokoaa kotimaisen rikksentorjunnan arviointitutkimuksen tietokannan.

Miten hyvin seuraavat rikosten ehkäisyä koskevat väittämät pitävät mielestäsi paikkansa kunnassasi? (n=93)

Rikksentorjuntaa ja turvallisuutta yhteistyössä

Täydennyskoulutus 5 op

Laurea-ammattikorkeakoulu ja rikksentorjuntaneuvosto järjestävät yhteistyönä täydennyskoulutuksen paikallisesta turvallisuustyöstä ja siihen liittyvästä rikosten ehkäisystä.

Tavoitteet

Rikksentorjunnaksi luetaan kaikki sellaiset toimet, joilla ehkäistään rikoksia ja vähennetään rikoksesta aiheutuvia haittoja. Tähän kuuluu keskeisesti myös rikoksen pelon vähentäminen ja turvallisuuden parantaminen. Koulutuksen tavoitteena on kehittää rikksentorjuntaan liittyvää osaamista ja se on suunnattu henkilöille, joille on ammatissaan tärkeää kehittää näitä taitoja.

Sisältö

Koulutuksessa käydään läpi rikksentorjuntaa yleisesti, sen organisoimista, turvallisuustyön suunnittelua ja toteutusta sekä rikksentorjuntaan liittyvien hankkeiden arviointia. Tämän lisäksi perehdytään yleisimpiin turvattomuutta aiheuttaviin ilmiöihin kunnissa.

Koulutuksessa käsiteltäviä aiheita ovat muun muassa:

- ◆ Kriminologisen teorian perusteet
- ◆ Rikosten ehkäisystä yleisesti ja sen erilaisista lähestymistavoista
- ◆ Rikoksen ehkäisyn kustannushyödyt
- ◆ Rikksentorjunnan organisoimista, suunnittelu ja toteutus kunnissa
- ◆ Rikksentorjuntaan liittyvien hankkeiden tuloksellisuuden arvioinnin perusteet
- ◆ Rikksentorjunnan erilaisten jo olemassa olevien työkalujen, kuten turvallisuuskyselyiden ja turvallisuuskävelyiden hyödyntäminen
- ◆ Turvallisuusviestintä ja mediayhteistyö
- ◆ Koulutusosiot aihekohtaisista rikosten ehkäisyn menetelmistä, kuten lähisuhdeväkivallan ehkäisy, päihde-ehdoisen rikollisuuden ehkäisy jne.

Kiitos!

